

**Vodič za ocjenjivanje
prijedloga za integrirane projekte u okviru programa LIFE 2017.
Potprogram za klimatske aktivnosti**

Ovim se dokumentom javnosti želi objasniti kriterije i postupke koji će se koristiti za ocjenjivanje prijedloga za integrirane projekte u okviru programa LIFE za potprogram za klimatske aktivnosti koji su podneseni u pogledu poziva za 2017.

Napomene: Neslužbeni prijevod

U slučaju odstupanja mjerodavna je izvorna verzija na engleskom jeziku:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2017/index.htm>

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike nije odgovorno za moguće pogreške ili kriva tumačenja nastala uslijed korištenja ovog dokumenta.

Sadržaj

SADRŽAJ

I.	UVOD.....	3
II.	PRVA FAZA: OPIS PROJEKTA.....	5
1.	Otvaranje.....	5
2.	Podnošenje i isključivanje.....	5
3.	Odabir.....	6
4.	Popis prijedloga zadržanih za drugu fazu.....	7
III.	DRUGA FAZA – POTPUNI PRIJEDLOG.....	9
1.	Otvaranje.....	9
2.	Podnošenje i isključivanje.....	9
3.	Odabir.....	10
4.	Dodjela.....	13
5.	Uspostava „preliminarnog dugačkog popisa”.....	20
6.	Revizija.....	21
7.	Uspostava „konačnog kratkog i pričuvnog popisa”.....	23
8.	Dodjeljivanje bespovratnih sredstava.....	23
IV.	DETALJNI OBRASCI ZA OCJENJIVANJE.....	24

I. UVOD

Postupak podnošenja i odabira integriranih projekata (dalje u tekstu „IP”) izrađen je na temelju postupka od dvije faze kako je predviđeno u Uredbi o programu LIFE¹. Pojedini postupka te posebni kriteriji prihvatljivosti i dodjele utvrđeni su u višegodišnjem programu rada za program LIFE za razdoblje 2014. – 2017. (VPR-u)². Postupkom bi se trebao olakšati rad potencijalnim podnositeljima zahtjeva i osigurati da za vrijeme postupka dobiju najbolje moguće smjernice te tako u najvećoj mogućoj mjeri poboljšaju kvalitetu projekata koji će na kraju primiti sredstva u okviru programa LIFE. Radni proces strukturiran je na način kojim se prati postupni razvoj i prilagodba svakog projekta.

Za prijedloge obuhvaćene ovim smjernicama javni je naručitelj Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća (EASME) Europske komisije.

Tehnička metodologija za postupak podnošenja i odabira

Prva faza:

- poziv na podnošenje prijedloga
- podnošenje opisa projekta

Podnositelj podnosi kratak opis projekta u kojem je istaknut sadržaj projekta i plan ili strategija koji su potrebni za provedbu te financijski plan za ukupnu provedbu akcijskog plana, strategije ili programa.

- ocjenjivanje opisa projekta i faza pitanja i odgovora

Na temelju opisa projekta javni naručitelj utvrđuje i izrađuje popis prijedloga koji su skladu s kriterijima prihvatljivosti. Podnositelji prijedloga koji ispunjavaju te kriterije pozivaju se na sudjelovanje u pisanoj fazi pitanja i odgovora za vrijeme koje mogu dostavljati pitanja u vezi s pripremom potpunog prijedloga. Na kraju ove faze, javni će naručitelj objaviti pitanja i odgovore u anonimnom obliku kako bi mogao ravnopravno pomoći svim podnositeljima zahtjeva prilikom pripreme njihova prijedloga. Ako je potrebno, javni će naručitelj pitanja i odgovore nadopuniti smjernicama o tipičnim poteškoćama s kojima se podnositelji zahtjeva mogu susresti i koje su postale očite u opisu projekta.

Druga faza:

- podnošenje potpunog prijedloga:

Podnositelji prihvatljivih opisa projekata pozivaju se da dostave potpuni prijedlog.

---

¹ Uredba (EZ) br. 1293/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 614/2007, SL L 347 od 20. 12. 2013., str. 185. (dalje u tekstu „Uredba o programu LIFE”).

² Provedbena odluka Komisije od 19. ožujka 2014. o donošenju višegodišnjeg programa rada za program LIFE za razdoblje 2014. – 2017., SL L 116 od 17. 4. 2014., str. 1.

- ocjena potpunog prijedloga

Javni naručitelj, nakon dubinskog ocjenjivanja, priprema „preliminarni dugačak popis” rangiranih prijedloga u odnosu na koje se može predvidjeti financiranje. Rangiranje se temelji na vrijednosti. Ukupna vrijednost projekata uključenih na taj popis neće prelaziti 130 % dostupnih proračunskih sredstava. Javni naručitelj osim toga provjerava financijsku i tehničku sposobnost podnositelja zahtjeva za provedbu projekta.

- priprema konačnog popisa projekata koji će se financirati i pričuvnog popisa

Nakon faze revizije predlažu se uspješni projekti za financiranje u okviru dostupnih proračunskih sredstava. Pričuveni popis sastavlja se od najbolje rangiranih projekata koji se ne mogu financirati zbog dostupnih proračunskih sredstava. Pričuveni popis obuhvaća dodatnih 20 % dostupnih proračunskih sredstava za program LIFE.

- potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava

Iako će se pristup od dvije faze primjenjivati za vrijeme trajanja VPR-a, javni naručitelj može prethodno opisani postupak ocijeniti s obzirom na stečeno iskustvo.

Prilikom rangiranja IP-ova javni naručitelj osigurava geografsku ravnotežu okvirnom dodjelom najmanje jednog u okviru potprograma za klimatske aktivnosti svakoj državi članici za vrijeme trajanja tog VPR-a kako bi se osiguralo poštovanje članka 19. stavka 4. Uredbe o programu LIFE za vrijeme čitavog razdoblja financiranja 2014. – 2020.

Prijedlozi koji nisu u skladu s jednim ili više kriterija opisanih u vodiču odbacit će se. Njihovo će se ocjenjivanje prekinuti u onom koraku i fazi u kojoj se prvi put zabilježi neusklađenost, a podnositelji će zahtjeva biti obaviješteni u najkraćem mogućem roku.

NAPOMENA: Javni će se naručitelj za svu službenu korespondenciju koristiti adresom elektroničke pošte osobe za kontakt korisnika koordinatora navedenom u obrascu CNe. Podnositelji zahtjeva trebali bi osigurati da je riječ o računu elektroničke pošte koji je valjan, aktivan te koji se svakodnevno provjerava (uključujući pretince neželjene pošte) tijekom cijelog razdoblja odabira.

Načela odabira i ocjenjivanja

Javni je naručitelj odgovoran za cjelokupni postupak ocjenjivanja. Vanjski će stručnjaci biti utvrđeni radi potpore radu javnog naručitelja.

Svi ocjenjivači svoju ocjenu prijedloga moraju temeljiti na odredbama ovog vodiča za ocjenjivanje te vodiča za prijavu koristeći se pitanjima utvrđenima za svaki kriterij kao osnovom. Ovaj bi se vodič za ocjenjivanje trebao smatrati dopunom vodiču za prijavu, a oba će se koristiti kao referentni dokumenti u svrhu ocjenjivanja.

Načelo jednakog postupanja za sve prijedloge mora se strogo primjenjivati u svim fazama postupka ocjenjivanja.

Ocjene i bodovi koji se daju svakom prijedlogu moraju biti što objektivniji i pravedniji. Svaka se odluka i svaka ocjena moraju jasno opravdati obrazloženim primjedbama.

Sve informacije i dokumenti koje podnositelj zahtjeva ne podnese ili koji budu primljeni nakon roka neće se uzeti u obzir osim ako to javni naručitelj izričito zatraži.

Sve primjedbe povezane s ocjenjivanjem te povezana korespondencija bit će na engleskom. Primjerak sve službene komunikacije bit će poslan odgovarajućim nacionalnim kontaktnim točkama programa LIFE navedenim na web-mjestu programa LIFE.

II. PRVA FAZA: OPIS PROJEKTA

1. Otvaranje

Provjeravat će se usklađenost prijedloga sa sljedećim kriterijima:

1. Javni je naručitelj prijedlog primio do **26. rujna 2017., do 16:00 sati po lokalnom vremenu u Bruxellesu.**
2. Za pripremu i podnošenje prijedloga uporabljeni su službeni obrasci zahtjeva programa LIFE za 2017. za opis integriranog projekta.
3. Povezani akcijski plan, strategija ili program i financijski plan priloženi su prijedlogu.
4. Prijedlog je javnom naručitelju poslan na CD-ROM-u, DVD-u ili USB-u u PDF formatu. Povezani plan ili strategija dostupni su i u jednom od sljedećih formata: PDF, GIF, WORD (za ostale se formate prije podnošenja obratite javnom naručitelju).

2. Podnošenje i isključivanje

2.1. Podnošenje

Provjerava se usklađenost svih prijedloga koji nisu odbačeni na kraju faze otvaranja sa sljedećim kriterijima podnošenja i isključivanja.

1. Potpisana izjava CNd popunjena je i potpisana (na skeniranim obrascima zahtjeva CNd nalaze se potpisi s datumom te jasno vidljiv status i puno ime potpisnika).
2. Obrazac CNe (sažeti opis projekta) popunjava se na engleskom jeziku. Podnositelji se zahtjeva potiču da i ostale obrasce ispune na engleskom jeziku.
3. U zahtjevu su popunjeni svi odgovarajući obrasci i polja.
4. Korisnik koordinator zakonito je registriran u EU-u.

Svi prijedlozi u okviru projekta LIFE koji nisu u skladu s kriterijem 4. odmah se proglašavaju neprihvatljivima.

Javni će naručitelj u pogledu prijedloga koji nisu u potpunosti u skladu s prethodnim kriterijima 1., 2. i 3., no koji su osim toga potpuni, korisnicima koordinatorima poslati poruku u kojoj će navesti podatke koji nedostaju.

Korisnik koordinator imat će **pet radnih dana** da odgovori i dostavi dokumente/obrasce koji nedostaju/nisu potpuni. U iznimnim okolnostima javni naručitelj može produžiti taj rok.

Oni prijedlozi za koje se zatraženi dokumenti/obraci koji nedostaju/nisu potpuni ne dostave do određenog roka proglašavaju se neprihvatljivima.

2.2. Isključivanje

Prijedlog se isključuje kada podnositelj zahtjeva ne dostavi izjavu o usklađenosti s kriterijima iz članka 106. stavka 1. i članka 107. Financijske uredbe Europske unije³. **Podnositelji zahtjeva moraju biti spremni dostaviti dokaz kojim će na zahtjev potkrijepiti izjavu.**

3. Odabir

3.1. Tehnička pouzdanost sudionika projekta

Prijedlog se može odbaciti ne temelju tog kriterija ako:

- postoje dokazi toga da korisnici nisu tehnički sposobni provesti projekt,
- postoje dokazi toga da je korisnik koordinator nepouzdan upravitelj prethodnih projekata koji se financiraju u okviru programa LIFE ili drugih projekata koje financira Europska unija te nije dostavio dokaz toga da su poduzete potrebne inicijative kako bi se slični problemi izbjegnuli u budućnosti.

3.2. Posebna prihvatljivost

Prijedlog se odbacuje ako ne ispunjava jedan ili više od navedenih kriterija:

- veliko zemljopisno područje: provedbom ciljanog plana, strategije ili programa Unije bit će obuhvaćeno veliko zemljopisno područje, posebno, područje više gradova, regionalno, višeregionalno, nacionalno ili transnacionalno područje.
- mobilizacija drugih sredstava: kao dodatak samom IP-u ili posebnom sufinanciranju potrebnom u skladu s Uredbom o programu LIFE (članak 20. stavak 1. točke (a) i (c)), barem jedan izvor privatnog, nacionalnog financiranja i financiranja Unije mobilizirat će se za provedbu ciljanog akcijskog plana, strategije ili programa Unije.
- uključenost ključnih dionika: ključni dionici bit će uključeni u provedbu ciljanog akcijskog plana, strategije ili programa Unije.

---

³ Uredba (EU, EURATOM) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002, SL L 298 od 26. 10. 2014., str. 1. (dalje u tekstu „Financijska uredba”).

- IP mora biti usmjeren na provedbu jednog od sljedećih klimatskih planova ili strategija koji se zahtijevaju prema zakonodavstvu Unije, a koji su razvijeni u skladu s drugim aktima Unije ili ih razvijaju nadležna tijela država članica:
  - (a) transnacionalna, nacionalna, regionalna ili lokalna posebna strategija o prilagođavanju ili akcijski plan;
  - (b) gradski akcijski plan kojim se po prvi puta uvodi društvo s niskim emisijama ugljika i/ili otpornom klimom;
  - (c) transnacionalna, nacionalna, regionalna ili industrijska strategija i akcijski plan za ublažavanje emisija stakleničkih plinova ili plan za razvoj društva s niskim emisijama ugljika.

Usmjerenost na provedbu klimatskog akcijskog plana, strategije ili programa znači sljedeće:

- IP je jasno osmišljen s ciljem stvaranja uvjeta za potpunu provedbu plana. To ne znači da će se samim IP-om obuhvatiti sve aktivnosti predviđene planom ni da će se plan u potpunosti provesti za vrijeme trajanja IP-a. Međutim, IP uključuje strateške aktivnosti za ubrzavanje postupka i mobilizaciju dodatnih obveza i sredstava koji će pravodobno dovesti do potpune provedbe akcijskog plana, strategije ili programa. IP bi stoga trebao biti osmišljen tako da je usmjeren na taj dugoročni cilj.
- Aktivnosti uključene u IP jasno su povezane i moguće ih je utvrditi u ciljanom planu IP-a.
- Nadležno tijelo mora službeno donijeti akcijski plan, strategiju ili program prije trenutka podnošenja, a javni naručitelj mora smatrati da je akcijski plan, strategija ili program zadovoljavajuće kvalitete. Ako još nije došlo do službenog donošenja, podnositelj zahtjeva mora dostaviti obavijest o statusu donošenja, očekivanom datumu donošenja i navesti da će do donošenja doći prije roka za podnošenje potpunog prijedloga integriranog projekta. Kada se ne predviđa službeno donošenje, podnositelj zahtjeva trebao bi dokazati da su planom ispunjeni svi postupovni koraci predviđeni pravnom osnovom da bi se smatrao konačnim.

4. Popis prijedloga zadržanih za drugu fazu

Na temelju opisa projekta javni naručitelj utvrđuje i izrađuje popis prijedloga koji su skladu s kriterijima prihvatljivosti. Podnositelji prijedloga koji ispunjavaju te kriterije pozivaju se na sudjelovanje u pisanoj fazi pitanja i odgovora za vrijeme koje mogu dostavljati pitanja u vezi s pripremom potpunog prijedloga. Na kraju te faze, javni će naručitelj objaviti pitanja i odgovore u anonimnom obliku kako bi mogao ravnopravno pomoći svim podnositeljima zahtjeva prilikom pripreme njihova potpunog prijedloga. Ako je potrebno, javni će naručitelj pitanja i odgovore nadopuniti smjernicama o tipičnim poteškoćama s kojima se podnositelji zahtjeva mogu susresti i koje su postale očite u opisu projekta.

Uzimajući u obzir odredbe Uredbe o programu LIFE kojom se predviđa ukupno tri IP-a po državi članici tijekom razdoblja 2014. – 2020. (uključujući i jedan u okviru potprograma za klimatske aktivnosti), te VPR-a u kojem je navedeno da se jedan ili dva IP-a mogu odobriti državi članici tijekom razdoblja 2014. – 2017., ako je primjenjivo,

podnositelji zahtjeva iz država članica kojima su već odobrena dva IP-a nakon poziva za program LIFE za 2014. – 2016. bit će obaviješteni o toj činjenici u pozivu na podnošenje potpunog prijedloga.

III. DRUGA FAZA – POTPUNI PRIJEDLOG

1. Otvaranje

Provjeravat će se usklađenost prijedloga sa sljedećim kriterijima:

1. Javni je naručitelj prijedlog primio do datuma navedenog u pozivu na podnošenje potpunog prijedloga.
2. Za pripremu i podnošenje prijedloga uporabljeni su službeni obrasci zahtjeva programa LIFE za 2017. za potpuni prijedlog za integrirani projekt.
3. Prijedlog je javnom naručitelju poslan na CD-ROM-u, DVD-u ili USB-u u PDF formatu.

2. Podnošenje i isključivanje

Provjerava se usklađenost svih prijedloga koji nisu odbačeni na kraju faze otvaranja sa sljedećim kriterijima podnošenja i isključivanja:

2.1. Podnošenje

Potpisane izjave navedene u nastavku prema potrebi su potpune i potpisane. Propust dostavljanja tih izjava može dovesti do isključivanja prijedloga iz daljnjeg ocjenjivanja.

1. Na skeniranim obrascima zahtjeva A3, A3a i A4 nalaze se potpisi s datumom te status i puno ime potpisnika.
2. Obrazac B1 (sažeti opis projekta) popunjava se na engleskom jeziku. Podnositelji se zahtjeva potiču da i ostale obrasce ispune na engleskom jeziku.
3. Sljedeća tri obvezna financijska priloga dostavljaju korisnici koordinatori koji su **privatne komercijalne ili privatne nekomercijalne organizacije.**

Potrebno je napomenuti da će javni naručitelj zahtijevati te priloge neovisno o tome jesu li oni obvezni za određenu vrstu organizacije prema nacionalnom zakonodavstvu države članice korisnika koordinatora, a oni su:

- a. „Pojednostavljeni financijski izvještaj za program LIFE”, dostavljen kao zasebna datoteka programa Excel u paketu za prijavu projekata u okviru programa LIFE. Financijska tablica iz tog izvještaja mora se popuniti i priložiti prijedlogu kao datoteka programa Excel.
- b. Najnovija bilanca te račun dobiti i gubitka. Taj se dokument mora priložiti prijedlogu u okviru projekta LIFE kao skenirana pdf datoteka ispisiva u formatu A4. Ako korisnik koordinator još nema godišnju bilancu i račun dobiti i gubitka jer je organizacija osnovana tek nedavno, mora dostaviti plan upravljanja (za najmanje sljedećih 12 mjeseci) s financijskim podacima pripremljenima u skladu sa standardom propisanim nacionalnim zakonodavstvom.

- c. Najnovija bilanca i račun dobiti i gubitka moraju sadržavati neovisno revizorsko izvješće kojim se potvrđuje da daju istinit i vjeran prikaz financijskog stanja korisnika koordinatora ili potvrdu neovisnog revizora o tome da izvješća daju istinit i vjeran prikaz financijskog stanja korisnika koordinatora. Taj se dokument mora priložiti prijedlogu u okviru projekta LIFE kao skenirana pdf datoteka ispisiva u formatu A4. U slučaju novoosnovane organizacije dostavljena revizorska potvrda temelji se na planu upravljanja u kojem su financijski podatci prikazani u skladu s odgovarajućim nacionalnim odredbama.
4. Obrazac A3a naziva „Izjava javnog tijela” potpun je i potpisan ako se korisnik koordinator izjašnjava kao **javno tijelo** zato što jest javno tijelo ili je jednak „tijelu javnog prava”.

Javni će naručitelj u pogledu prijedloga u okviru projekta LIFE koji nisu potpunosti u skladu s jednom ili više prethodnih situacija, no koji su osim toga potpuni, korisniku koordinatoru poslati poruku u kojoj će navesti priloge koji nedostaju.

Korisnik koordinator imat će **pet radnih dana** da odgovori i dostavi dokumente/obrasce koji nedostaju/nisu potpuni. U iznimnim okolnostima javni naručitelj može produžiti rok od pet radnih dana.

Primjerak sve službene komunikacije bit će poslan odgovarajućim nacionalnim kontaktnim točkama programa LIFE navedenim na web-mjestu programa LIFE.

Oni prijedlozi za koje se zatraženi dokumenti/obrasci koji nedostaju/nisu potpuni ne dostave do određenog roka proglašavaju se neprihvatljivima.

2.2. Isključivanje

Prijedlog se isključuje kad podnositelj zahtjeva ne dostavi izjavu o usklađenosti s kriterijima iz članka 106. stavka 1. i članaka 107., 108. i 109. Financijske uredbe Europske unije⁴. **Podnositelji zahtjeva moraju biti spremni dostaviti dokaz kojim će na zahtjev potkrijepiti izjavu.**

3. Odabir

3.1. Tehnička pouzdanost sudionika projekta

Prijedlog se može odbaciti ne temelju tog kriterija ako:

- postoje dokazi toga da korisnici nisu tehnički sposobni provesti projekt,
- postoje dokazi toga da je korisnik koordinator nepouzdan upravitelj prethodnih projekata koji se financiraju u okviru programa LIFE ili drugih projekata koje financira Europska unija te nije dostavio dokaz toga da su poduzete potrebne inicijative kako bi se slični problemi izbjegnuli u budućnosti.

---

⁴ Uredba (EU, EURATOM) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002, SL L 298 od 26. 10. 2014., str. 1. (dalje u tekstu „Financijska uredba”).

3.2. Financijska pouzdanost sudionika projekta

Svrha je financijske provjere provjeriti usklađenost prijedloga u okviru projekta LIFE s odredbama članka 202. Pravila za primjenu Financijske uredbe (Uredbe Komisije (EZ, Euratom) br. 1268/2012 od 29. listopada 2012.). Njima se zahtijeva da: „*Podnositelj zahtjeva mora imati stalne i dovoljne izvore financiranja za održavanje svojeg djelovanja tijekom cijelog razdoblja izvođenja djelovanja ... i mora doprinosti njegovom financiranju.*”

Javni će naručitelj uporabiti sve informacije koje su mu na raspolaganju kako bi ocijenio ispunjavaju li podnositelj zahtjeva i pridruženi korisnici kriterije odabira i isključivanja. Na temelju članka 202. prijedlog će se odbaciti ako ocjenjivač ima dokaz toga da je prijedlog obuhvaćen jednom od sljedećih situacija:

- ako su dostupne informacije koje ukazuju na to da se korisnik koordinator i/ili jedan od njegovih pridruženih korisnika, suprotno izjavi u pogledu isključivanja, nalazi u jednoj od situacija iz čl. 106. stavka 1. i članka 107. Financijske uredbe br. 966/2012 od 25. listopada 2012. (SL L 298 od 26. 10. 2012.).
- rezultati revizija koje su institucije Europske unije provele nad korisnikom koordinatorom i/ili jednim od njegovih pridruženih korisnika jasno pokazuju njihovu nemogućnost poštovanja administrativnih pravila kojima se uređuje dodjela bespovratnih sredstava Europske unije te posebno onih koja se primjenjuju na program LIFE.

Za privatne komercijalne i privatne nekomercijalne organizacije:

- revizorsko izvješće ili bilanca i račun dobiti i gubitka koje je potvrdio revizor, a koji su dostavljeni s prijedlogom projekta nisu ocijenjeni „pozitivnim mišljenjem” u pogledu financijske održivosti korisnika koordinatora⁵.
- Na temelju ispitivanja financijske održivosti zaključuje se da korisnik koordinator nije financijski sposoban pokriti svoj udio u sufinanciranju tijekom razdoblja predloženog projekta.
- Na temelju ispitivanja financijske održivosti zaključuje se da korisnik koordinator nije sposoban upravljati financijskim iznosima predviđenima u proračunu prijedloga tijekom razdoblja predloženog projekta.

Financijska održivost korisnika koordinatora i njegova sposobnost upravljanja velikim iznosima bespovratnih sredstava EU-a ocjenjuju se na temelju financijskih podataka dostavljenih u „Pojednostavljenom financijskom izvještaju” korisnika koordinatora.

Provjera financijske održivosti koristit će se i kako bi se ocijenilo bi li financijsko jamstvo bilo potrebno da se u cijelosti ili djelomično pokrije isplata predujma EU-a projektu. Posebno, financijsko će se jamstvo uvijek tražiti u sljedećim slučajevima:

---

⁵ Izjava o tome da je revizor zadatak izvršio u skladu s općeprihvaćenim revizijskim standardima i bez ograničenja opsega rada potrebnog za izražavanje njegova mišljenja da su revidirani financijski izvještaji sastavljeni u skladu s odgovarajućim ili općeprihvaćenim računovodstvenim standardima i da daju istinit i vjeran prikaz financijskog stanja organizacije te rezultata poslovanja.

1. prijedlozi **privatnih komercijalnih organizacija** ako se poštuju manje od dva sljedeća kriterija:
  - a. koeficijent „ukupna zatražena bespovratna sredstva podijeljena s brojem godina projekta”/„dionički kapital” manji je od 1;
  - b. koeficijent „kratkotrajna imovina”/„kratkoročne obveze” veći je od 1;
  - c. koeficijent „ukupni dug” / „ukupna imovina” manji je od 0,8.
  - d. ostvaruje se pozitivna dobit od poslovanja.

2. prijedlozi **privatnih nekomercijalnih organizacija (NVO-a)** ako se ne poštuje nijedan od sljedeća tri kriterija:
  - a. koeficijent „ukupna zatražena bespovratna sredstva podijeljena s brojem godina projekta”/„dionički kapital” manji je od 1;
  - b. koeficijent „kratkotrajna imovina”/„kratkoročne obveze” veći je od 1;
  - c. koeficijent „ukupni dug” / „ukupna imovina” manji je od 0,8.

Prijedlozi će se odbacivati kada se ne poštuje nijedan od kriterija te kada koeficijenti znatno odstupaju od prethodno navedenih pragova.

Kada korisnici imaju neplaćenih dugovanja prema javnom naručitelju, to će se pomno ocijeniti te će javni naručitelj poduzeti nužne mjere opreza, uključujući, u iznimnim slučajevima, odbijanje pružanja zatražene financijske potpore ako se to smatra potrebnim.

3.3. Posebna prihvatljivost

Prijedlog se odbacuje ako ne ispunjava jedan ili više od navedenih kriterija:

1. veliko zemljopisno područje: provedbom ciljanog akcijskog plana, strategije ili programa Unije bit će obuhvaćeno veliko zemljopisno područje, posebno, područje više gradova, regionalno, višeregionalno, nacionalno ili transnacionalno područje.
2. mobilizacija drugih sredstava: kao dodatak samom IP-u ili posebnom sufinanciranju potrebnom u skladu s Uredbom o programu LIFE (članak 20. stavak 1. točke (a) i (c)), barem jedan izvor privatnog, nacionalnog financiranja i financiranja Unije mobilizirat će se za provedbu ciljanog akcijskog plana, strategije ili programa Unije. Imajte na umu da se najmanje jednim odgovarajućim pismom namjere mora nedvojbeno potvrditi obveza financiranja (obrazac A8).
3. uključenost ključnih dionika: Ključni dionici bit će uključeni u provedbu ciljanog akcijskog plana, strategije ili programa Unije.
4. IP mora biti usmjeren na provedbu jednog od sljedećih klimatskih akcijskih planova, strategija ili programa prema zakonodavstvu Unije, koji su razvijeni u skladu s drugim aktima Unije ili ih razvijaju nadležna tijela država članica:
  - (a) transnacionalna, nacionalna, regionalna ili lokalna posebna strategija o prilagođavanju ili akcijski plan;
  - (b) gradski akcijski plan kojim se po prvi puta uvodi društvo s niskim emisijama ugljika i/ili otpornom klimom;
  - (c) transnacionalna, nacionalna, regionalna ili industrijska strategija i akcijski plan za ublažavanje emisija stakleničkih plinova ili plan za razvoj društva s niskim emisijama

ugljika.

Usmjerenost na provedbu klimatskog akcijskog plana, strategije ili programa znači sljedeće:

- IP je jasno osmišljen s ciljem stvaranja uvjeta za potpunu provedbu plana. To ne znači da će se samim IP-om obuhvatiti sve aktivnosti predviđene planom ni da će se plan u potpunosti provesti za vrijeme trajanja IP-a. Međutim, IP uključuje strateške aktivnosti za ubrzavanje postupka i mobilizaciju dodatnih obveza i sredstava koji će pravovremeno dovesti do potpune provedbe plana ili strategije. IP bi stoga trebao biti osmišljen tako da je usmjeren na taj dugoročni cilj.
- Aktivnosti uključene u IP jasno su povezane i moguće ih je utvrditi u ciljanom planu IP-a.
- Nadležno tijelo mora službeno donijeti akcijski plan, strategiju ili program prije trenutka podnošenja, a javni naručitelj mora smatrati da je akcijski plan, strategija ili program zadovoljavajuće kvalitete. Kada se ne predviđa službeno donošenje, podnositelj zahtjeva trebao bi dokazati da su planom ispunjeni svi postupovni koraci predviđeni pravnom osnovom da bi se smatrao konačnim.

4. Dodjela

Svi prijedlozi koji nisu odbačeni do završetka prethodnih faza prihvaćaju se na dubinsku ocjenu kvalitete u fazi dodjele. Prijedlog prihvaćen u tu fazu dobivat će bodove na temelju sljedećih kriterija za dodjelu:

Kriteriji za dodjelu	Minimalni bodovi za prolaz*	Maksimalni bodovi
1. Tehnička usklađenost i kvaliteta	10	20
2. Financijska usklađenost i kvaliteta	10	20
3. Dodana vrijednost EU-a: opseg i kvaliteta doprinosa ostvarenju ciljeva	15	20
4. Dodana vrijednost EU-a: opseg i kvaliteta mobilizacije ostalih sredstava, posebno sredstava Unije	-	10
5. Dodana vrijednost EU-a: ostvarivanje višestrukih ciljeva, sinergije i integracija	7	15
6. Dodana vrijednost EU-a: mogućnost primjene u drugim	5	10
7. Dodana vrijednost EU-a: transnacionalna, zelena nabava, uzimanje u obzir	-	5
Ukupni (prolazni) bodovi	55	100

*Prijedlog projekta mora dobiti barem prolaznu ocjenu za svaki kriterij za dodjelu, a zbroj bodova za kriterije za koje su utvrđeni minimalni bodovi mora iznositi 55 bodova ili više.

1. – Tehnička usklađenost i kvaliteta

Prijedlog bi trebao biti jasan, usklađen, realističan i izvediv u pogledu aktivnosti i rasporeda. Prijedlog bi trebao biti pomno strukturiran s obzirom na predoperativni kontekst, probleme i prijetnje te prioritete kako je opisano u povezanom planu ili strategiji. Dodatne podatke, budu li potrebni radi dopune opisa iz povezanog plana ili strategije, treba staviti na raspolaganje u prijedlogu. U prijedlogu bi trebala postojati jasna povezanost prethodno navedenih elemenata i ciljeva, aktivnosti i očekivanih rezultata.

Globalni projektni plan kojim je obuhvaćeno cjelokupno razdoblje integriranog projekta trebao bi biti dovoljno detaljan i njime bi se trebale utvrditi ključne predviđene aktivnosti te pružiti dovoljno elemenata da bi se objasnilo kako će se ciljevi projekta ostvariti.

Detaljni bi projektni plan za prvo razdoblje provedbe (obično prve 2,5 godine) trebao uključivati jasan opis svih aktivnosti predviđenih tijekom tog razdoblja, uključujući kako, gdje, kada i tko će provesti svaku aktivnost iz prijedloga te detaljnu raspodjelu proračunskih sredstava.

Prijedlog mora biti sastavljen na način da ocjenjivačima omogući da ocijene u kojoj su mjeri uključena tehnička sredstva primjerena za provedbu projekta.

Vremenski plan mora biti realističan, a sve potencijalne poteškoće moraju biti ispravno ocijenjene u odgovarajućim obrascima.

Pri ocjenjivanju tih elemenata dužna će se pozornost posvetiti činjenici da će opis prvog razdoblja provedbe biti detaljniji od onoga cijelog projekta.

Aktivnosti u okviru IP-a mogu biti povezane s aktivnostima izvan IP-a ili ovisne o njima, a koje su potrebne za provedbu plana i financiraju se drugim sredstvima. IP bi se trebalo osmisliti tako da se na najmanju moguću mjeru smanji rizik od toga da ta ovisnost ugrozi provedbu IP-a ako aktivnosti izvan IP-a više ne budu izvedive. Taj će se aspekt razmotriti u okviru tog kriterija.

Uključenost dionika ključan je element integriranih projekata. Taj će se aspekt pri ocjenjivanju razmotriti kako bi se ocijenilo hoće li uključeni dionici doprinijeti provedbi projekta i njegovoj dodanoj vrijednosti te na koji način.

Cilj je integriranih projekata stvaranje dugoročne sposobnosti provedbe akcijskog plana, strategije ili programa na koju su usmjereni. U prijedlogu bi se trebalo pružati dovoljno podataka i dokaza kako bi se pokazalo da su predviđene potrebne aktivnosti izgradnje sposobnosti te da će sve mjere biti na snazi prije završetka IP-a da bi se osiguralo da će odgovorna tijela i dionici moći nastaviti provoditi akcijski plan, strategiju ili program nakon završetka IP-a.

2. – Financijska usklađenost i kvaliteta

Privremeni proračun mora biti usklađen s aktivnostima opisanima u tehničkom dijelu prijedloga. Trebalo bi biti dostupno dovoljno podataka da bi se razumjelo kako je privremeni proračun izrađen. To se odnosi i na prvo razdoblje provedbe i na preostalo razdoblje projekta.

Pri ocjenjivanju tih elemenata dužna će se pozornost posvetiti činjenici da će opis prvog razdoblja provedbe biti detaljniji od onoga cijelog projekta.

Proračun mora biti transparentan, usklađen i troškovno učinkovit, uključujući upravljanje projektom.

Financijski doprinos korisnika/sufinancijera, predložena proračunska sredstva i predloženi rashodi projekta moraju biti u skladu s pravilima i načelima predviđenima u Smjernicama za podnositelje zahtjeva u okviru programa LIFE, modelu ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za integrirane projekte programa LIFE i Uredbi o programu LIFE.

Vrijednost prijedloga za novac ocjenjivat će se analizom troška ključnih aktivnosti te cjelokupnog projekta s obzirom na očekivane rezultate. To će se dalje provjeriti u odnosu na očekivanu razinu provedbe povezanog akcijskog plana, strategije ili programa do završetka provedbe IP-a.

3. – Dodana vrijednost EU-a: opseg i kvaliteta doprinosa ostvarenju ciljeva

Ocjenjuje se stupanj do kojeg svaki projekt doprinosi ostvarenju jednog ili nekoliko općih i posebnih ciljeva programa LIFE u skladu s člancima 3., 14., 15., i 16. Uredbe o programu LIFE.

Provjeravaju se sljedeći posebni aspekti ovisno o prioritetnim područjima kojima pripada projekt:

IP za provedbu strategija ili akcijskih planova za prilagodbu klimatskim promjenama:

Dodana vrijednost EU-a morat će se opravdati u odnosu na doprinos projekta podupiranju provedbe strategija ili akcijskih planova za prilagodbu, uključujući strategije ili planove usmjerene na određene ranjivosti na klimatske promjene u prioritetnim područjima utvrđenima člankom 2. Strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama.

To će se mjeriti ocjenjivanjem sljedećih aspekata:

- očekivana razina provedbe strategije/plana za prilagodbu kao izravna posljedica aktivnosti predviđenih IP-om ili komplementarnih aktivnosti koje se financiraju drugim sredstvima koja su mobilizirana usporedno s IP-om,
- zemljopisno područje obuhvaćeno mjerama te broj građana obuhvaćenih strategijom ili akcijskim planom za prilagodbu,
- očekivano poboljšanje otpornosti na klimatske promjene u regiji i gospodarskim sektorima putem aktivnosti koje se financiraju u okviru IP-a i komplementarnih projekata,
- očekivano poboljšanje otpornosti na klimatske promjene u posebno ranjivim područjima utvrđenima Strategijom EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama,
- očekivano povećanje broja zemalja/regija/gradova koji primjenjuju integrirane pristupe uz potporu IP-a ili primjenjuju rezultate IP-a,
- doprinos jačanju upravljanja prilagodbom klimatskim promjenama, uključujući razinu uključenosti i predanosti odgovarajućih nadležnih tijela i dionika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

IP za provedbu nacionalnih, regionalnih ili industrijskih strategija i akcijskih planova za ublažavanje emisija stakleničkih plinova ili planova za razvoj društva s niskim emisijama ugljika:

Dodana vrijednost EU-a morat će se opravdati u odnosu na doprinos projekta ciljevima EU-a u pogledu ublažavanja klimatskih promjena, uključujući doprinos:

- provedbi mjere informiranja u sektoru korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva (LULUCF) kako se to zahtijeva Odlukom 519/2013,
- provedbi okvira za klimatsku i energetska politiku za 2030. na temelju novih tehnologija i postupaka, po mogućnosti proizašlih iz sektorskih planova i strategija za niske emisije.

To će se mjeriti ocjenjivanjem sljedećih aspekata:

- očekivana razina provedbe strategije/plana/programa za ublažavanje kao izravna posljedica aktivnosti predviđenih IP-om ili komplementarnih aktivnosti koje se financiraju drugim sredstvima koja su mobilizirana usporedno s IP-om,
- zemljopisno područje obuhvaćeno mjerama te broj građana obuhvaćenih strategijom ili akcijskim planom za ublažavanje,
- očekivano smanjenje emisija stakleničkih plinova u obuhvaćenoj regiji ili gospodarskom sektoru,
- povećanje broja razvijenih i/ili primijenjenih inovativnih tehnologija, sustava i instrumenata i/ili rješenja iz najbolje prakse za smanjenje emisija stakleničkih plinova,
- očekivano povećanje broja zemalja/regija/sektora koji primjenjuju integrirane pristupe uz potporu IP-a ili primjenjuju rezultate IP-a,
- doprinos jačanju upravljanja ublažavanjem klimatskih promjena, uključujući razinu uključenosti i predanosti odgovarajućih nadležnih tijela i dionika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

IP za provedbu gradskih akcijskih planova kojima se uvodi društvo s niskim emisijama ugljika i/ili otpornom klimom:

Dodana vrijednost EU-a morat će se opravdati u odnosu na doprinos projekta podupiranju provedbe gradskih akcijskih planova kojima se po prvi put uvodi društvo s niskim emisijama ugljika i/ili otpornom klimom, uključujući doprinos:

- provedbi gradskih i lokalnih strategija i akcijskih planova za prilagodbu koji su povezani s inicijativom urbane prilagodbe (Mayors Adapt – Prilagodba gradonačelnika), i/ili
- provedbi gradskih ili ruralnih strategija za niske emisije, npr. povezanih s provedbom strategije za niske emisije Pakta gradonačelnika.

To će se mjeriti ocjenjivanjem sljedećih aspekata:

- očekivana razina provedbe akcijskog plana za prilagodbu i/ili ublažavanje kao izravna posljedica aktivnosti predviđenih IP-om ili komplementarnih aktivnosti koje se financiraju drugim sredstvima koja su mobilizirana usporedno s IP-om,
- zemljopisno područje obuhvaćeno mjerama te broj građana obuhvaćenih akcijskim planovima za prilagodbu i/ili ublažavanje,
- očekivani doprinos prelasku na gospodarstvo s niskim emisijama i klimatski otporno gospodarstvo u gradovima na koje su usmjerene aktivnosti koje se financiraju u okviru

- projekata programa LIFE i komplementarnih projekata,
- očekivano povećanje broja gradova koji primjenjuju integrirane pristupe uz potporu IP-a ili primjenjuju rezultate IP-a,
  - doprinos jačanju upravljanja prilagodbom klimatskim promjenama i/ili ublažavanjem klimatskih . uključujući razinu uključenosti i predanosti odgovarajućih nadležnih tijela i dionika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

4. – Dodana vrijednost EU-a: opseg i kvaliteta mobilizacije ostalih sredstava, posebno sredstava Unije:

Na temelju kvalitete koordinacije s drugim instrumentima financiranja i predviđenom razinom mobilizacije drugih sredstava koja su komplementarna predviđenom doprinosu programa LIFE (uz minimum nužan za prihvatljivost) te vjerojatnosti njihove stvarne mobilizacije i funkcionalne veze s planom koji će se provoditi odredit će se hoće li IP dobiti dodatne bodove u okviru tog kriterija. Više bodova dobit će IP-ovi kojima će se vjerojatno mobilizirati sredstva Unije s funkcionalnom vezom s planom koji će se provoditi i kojima je predviđen zadovoljavajući mehanizam koordinacije. Prijedlogom se ne bi trebala utvrditi samo sredstva koja će se mobilizirati, nego bi se njime trebao pružiti i sažet opis svih komplementarnih aktivnosti koje će se provesti tijekom razdoblja projekta upotrebom tih dodatnih izvora financiranja.

5. – Dodana vrijednost EU-a: kvaliteta mehanizma za ostvarivanje višestrukih ciljeva, sinergije i integracija:

Prijedlozima IP-a trebali bi se predstaviti visokokvalitetni mehanizmi za ostvarivanje višestrukih ciljeva (npr. oni koji imaju za cilj ostvarenje koristi za okoliš i klimu i izgradnju sposobnosti) koji omogućuju ostvarenje ciljeva u drugim područjima politika⁶, stvaranje sinergija s tim politikama i integraciju ciljeva okolišnih i klimatskih aktivnosti.

Na primjer, sljedeći aspekti mogu biti važni:

- IP-ovima za provedbu strategija ili akcijskih planova za prilagodbu klimatskim promjenama: njihov doprinos ciljevima Strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama, uključujući pristupe prilagodbi utemeljene na ekosustavu⁷ te potporu unaprjeđenju bioraznolikosti i očuvanja prirode. Nadalje, važni su doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, poboljšanom upravljanju i izgradnji sposobnosti ili klimatskim promjenama te integraciji ciljeva povezanih s prilagodbom u različite sektore.
- IP-ovima za provedbu nacionalnih, regionalnih ili industrijskih strategija i akcijskih planova za ublažavanje emisija stakleničkih plinova ili planova za razvoj društva s niskim emisijama ugljika: njihov doprinos provedbi i razvoju politika i zakonodavstva Unije o ublažavanju klimatskih promjena uključujući sustav trgovanja emisijama

⁶ Posebno morskog okoliša u skladu s ciljevima Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji), SL L 164, 25. 6. 2008, str. 19.

⁷ Pristupi prilagodbi utemeljeni na ekosustavu ili prilagodba utemeljena na ekosustavu (engl. *Ecosystem-based adaptation – EBA*) uporaba je usluga bioraznolikosti i ekosustava kao dio opće strategije prilagodbe kojom se ljudima pomaže prilagoditi se negativnim učincima klimatskih promjena. (Izvor: definicija je preuzeta od Druge ad-hoc skupine tehničkih stručnjaka za bioraznolikost i klimatske promjene Konvencije o biološkoj raznolikosti)

(ETS) EU-a, Odluku o podjeli napora za sektore koji nisu obuhvaćeni ETS-om EU-a, Direktivu o obnovljivim izvorima energije i odluku kojom se uređuje uključivanje emisija i uklanjanja povezanih s korištenjem zemljišta, prenamjenom zemljišta i šumarstvom (LULUCF). Nadalje, važni su doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama, poboljšanom upravljanju i izgradnji sposobnosti u pogledu klimatskih promjena te integraciji ciljeva povezanih s ublažavanjem u različita područja politika.

- IP-ovima za provedbu gradskih akcijskih planova kojima se uvodi društvo s niskim emisijama ugljika i/ili otpornom klimom: njihov doprinos provedbi strategije za niske emisije Pakta gradonačelnika i/ili inicijative urbane prilagodbe („Mayors Adapt”⁸). Nadalje, važni su doprinosi poboljšanom upravljanju, podizanju svijesti i izgradnji sposobnosti te integraciji aktivnosti za klimatske promjene u različita područja politika.

Osim toga, razmotrit će se davanje više bodova projektima u kojima postoje sinergije s aktivnostima koje se financiraju u okviru potprograma za okoliš ili koji su za to podnijeli zahtjev, posebno ako se očekuje da će te sinergije imati pozitivan učinak na otpornost na klimatske promjene i smanjenje emisija stakleničkih plinova.

Ipak, prijedlozi koji se financiraju u okviru jednog prioritetnog područja kojim bi se mogli ugroziti okolišni ili klimatski ciljevi u drugom prioritetnom području vjerojatno će dobiti manje bodova osim ako je taj učinak jasno objašnjen i opravdan u prijedlogu te se moguće alternative i korektivne mjere predviđene na primjeren način.

Štoviše, svi će se projekti ocjenjivati u pogledu njihova doprinosa gospodarskim i društvenim ciljevima te svim drugim okolišnim ili klimatskim ciljevima osim onih na koje je plan izravno usmjeren.

6. – Dodana vrijednost EU-a: mogućnost primjene u drugim područjima i prenosivosti

Mogućnost primjene u drugim područjima i prenosivosti projekta označavaju mogućnost za repliciranje projekta i prenošenje tijekom i nakon provedbe. Uspješna mogućnost primjene u drugim područjima i prenosivosti zahtijevaju strategiju koja uključuje zadaće umnožavanja učinaka rješenja projekta i mobilizaciju šireg prihvaćanja, koja će postići kritičnu masu za vrijeme projekta i/ili kratkoročno ili srednjoročno po završetku provedbe projekta LIFE. To premašuje samo prenošenje znanja i umrežavanje i uključuje primjenu tehnika, metoda ili strategija razvijenih ili primijenjenih u projektu u praksi na drugim mjestima.

7. – Dodana vrijednost EU-a: drugi aspekti

- Transnacionalnost: prednost se daje transnacionalnim prijedlozima ako je transnacionalna suradnja od ključne važnosti za jamčenje ostvarivanja ciljeva projekta. Na temelju tog kriterija, prijedlog može dobiti dodatne bodove ako postoje dovoljni dokazi o dodanoj vrijednosti transnacionalnog pristupa.
- Zelena nabava: više bodova dobit će prijedlozi kojima se predviđa jasan mehanizam

---

⁸ <http://mayors-adapt.eu>

isporuke za osiguranje široke primjene pojmova zelene nabave.

- Uzimanje u obzir rezultata programa za istraživanje i razvoj EU-a: više bodova dobit će projekti kojima se predviđa uzimanje u obzir rezultata projekata istraživanja i inovacija u području okoliša i klime koji se financiraju u okviru programa Obzor 2020. ili prethodnih okvirnih programa, ako postoje dovoljni dokazi za dodanu vrijednost takvog prihvaćanja projekta.

Prijedlozi za taj kriterij mogu dobiti do 5 bodova: najviše 3 za „transnacionalnost”, 1 za „zelenu nabavu” i 1 za „uzimanje u obzir rezultata programa za istraživanje i razvoj EU-a”.

Završetak faze dodjele

Svaki će prijedlog prema prethodnim kriterijima za dodjelu ocijeniti i bodovati dva ocjenjivača. Na temelju tih dviju neovisnih ocjena pripremit će se objedinjeno izvješće.

Konačna će se odluka o bodovima koji će se dodijeliti svakom prijedlogu donijeti na temelju objedinjenih izvješća i bodova tijekom sastanka („povjerenstva za dodjelu”) kojim predsjedava javni naručitelj, a na kojem prisustvuju njegovi stručni ocjenjivači.

Svi se prijedlozi s konačnom ocjenom manjom od prolazne za neki od kriterija za dodjelu ili ukupnim brojem bodova manjim od 55 proglašavaju „odbačenima u fazi dodjele”.

5. Uspostava „preliminarnog dugačkog popisa”

Javni će naručitelj utvrditi „**preliminarni dugački popis**” prijedloga koji će biti obuhvaćeni revizijom nakon konačnog odobrenja bodova koji će se dodijeliti svakom prijedlogu u fazi dodjele. Osim što će se temeljiti na bodovima dodijeljenima svakom prijedlogu tim se popisom u obzir moraju uzeti sljedeći uvjeti utvrđeni Uredbom o programu LIFE:

- „*Komisija osigurava geografsku ravnotežu za integrirane projekte dodjeljujući okvirno barem tri integrirana projekta svakoj državi članici, osiguravajući barem jedan integrirani projekt pod potprogramom za klimatske aktivnosti tijekom programskog razdoblja.*” (članak 19.4.)

Pri uspostavi „**preliminarnog dugačkog popisa**” prijedloga u okviru projekta LIFE primjenjivat će se sljedeća pravila:

- Kako bi se osigurao transparentan i jednostavan sustav za primjenu sustava geografske ravnoteže, transnacionalni prijedlozi za IP-ove pripisivat će se državi članici u kojoj je korisnik koordinator zakonito registriran.
- U postupku opisanom u nastavku financijski doprinos EU-a određenom prijedlogu obično se temelji na iznosu sufinanciranja EU-a zatraženom za projekt. Međutim, ako je zatražena stopa sufinanciranja EU-a (u %) viša od dopuštene najviše stope prema pravilima iz Uredbe o programu LIFE i Smjernica za podnositelje zahtjeva u okviru programa LIFE, financijski će se doprinos EU-a projektu ponovno izračunati na temelju najviše dopuštene stope sufinanciranja EU-a.

Taj će mehanizam funkcionirati kako slijedi:

1. Prijedlozi će se na popis uvrštavati rangiranjem s obzirom na kvalitetu (tj. ocjenu iz faze dodjele).
2. Prijedlozi (u bilo kojem području) potom se na popis uvrštavaju na temelju pristupa geografske raspodjele potprograma, odnosno prijedlozi iz država članica koje još nisu primile sredstva za IP-ove u okviru potprograma za klimatske aktivnosti uvrštavaju se redoslijedom kvalitete.
3. Prijedlozi (u bilo kojem području) potom se na popis uvrštavaju na temelju općeg pristupa geografske raspodjele, odnosno prijedlozi iz država članica koje još nisu primile tri IP-a u okviru cjelokupnog programa LIFE uvrštavaju se redoslijedom kvalitete.
4. Daljnji se prijedlozi (u bilo kojem području) potom na popis dodaju redoslijedom kvalitete. Postupak se prekida kada se iskoriste sva dostupna proračunska sredstva.
5. Na pričuvni se popis potom dodaju preostali prijedlozi koji čine dodatan iznos jednak 30 % dostupnih proračunskih sredstava.

6. Na taj se način uspostavlja popis prijedloga za najviše 100 % proračunskih sredstava te pričuveni popis (do 30 % proračunskih sredstava).

Samo će prijedlozi s tog popisa koji čine 130 % dostupnih proračunskih sredstava ući u fazu revizije.

U slučaju prijedloga s jednakim brojem bodova i prednošću na popisu, prednost će se dati prijedlozima usmjerenima na tematsko područje s najmanjim brojem financiranih IP-ova (tom će se provjerom u obzir uzeti i prijedlozi s preliminarnog dugačkog popisa).

6. Revizija

Cilj je faze revizije svim prijedlozima uvrštenima na preliminarni dugački popis pojasniti sva otvorena pitanja u pogledu izvedivosti, troškovne učinkovitosti i prihvatljivosti pojedinih aktivnosti, usklađenosti s Uredbom o programu LIFE i uvjetima ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava itd.

Tijekom faze revizije javni naručitelj može od podnositelja zahtjeva zatražiti da dostavi dodatne podatke o određenim aspektima prijedloga i/ili unese izmjene u izvorni prijedlog ili ga unaprijedi. Od korisnika koordinatora može se zatražiti i da izostavi određene aktivnosti i/ili smanji proračun projekta, financijski doprinos EU-a i/ili stopu sufinanciranja projekta od strane EU-a.

Javni će naručitelj korisniku koordinatora poslati dopis s revizijskim pitanjima te ga pozvati na revizijski sastanak.

Revizijski sastanak obuhvaća sljedeće:

- Raspravljanje s podnositeljem zahtjeva o svakom pitanju i svakoj predloženoj izmjeni javnog naručitelja iz dopisa.
- Dogovaranje s podnositeljem zahtjeva o izmjenama koje je potrebno unijeti u prijedlog.
- Objašnjavanje podnositelju zahtjeva sljedećih koraka postupka.
- Odgovaranje na sva pitanja koja podnositelj zahtjeva možda poželi postaviti.

Sastanku prisustvuju sljedeće osobe:

- Podnositelj zahtjeva – predstavnik korisnika koordinatora, osoba koja je sastavila potpuni prijedlog, osoba koja će biti odgovorna za nadzor cjelokupnog projekta i osoba koja će biti odgovorna za administraciju i financije (ako je već utvrđena). Po jedan predstavnik svakog pridruženog korisnika (pridruženi korisnik može odlučiti prenijeti ovlast zastupanja korisniku koordinatoru). Putni troškovi i troškovi boravka za pet sudionika smatrat će se prihvatljivima kao dio proračuna projekta u slučaju financiranja prijedloga. Ne bude li se prijedlog financirao, odgovarajuće će troškove pokriti podnositelj zahtjeva i/ili drugi korisnici. Podnositelj zahtjeva u svoje

izaslanstvo može uključiti više od pet osoba, no dodatan trošak pokriva vlastitim sredstvima.

- Javni naručitelj – službenik tehničke službe koji će biti odgovoran za ocjenjivanje i reviziju prijedloga; službenik za politiku iz odgovarajuće jedinice za politiku; službenik financijske službe.

Drugi sudionici koji mogu prisustvovati:

- nacionalna kontaktna točka koju je u ovu svrhu ovlastio član Odbora za program LIFE. Trošak sudjelovanja pokriva se vlastitim sredstvima.
- uprava jedinica programa LIFE
- svi dodatni sudionici čiju prisutnost javni naručitelj može smatrati potrebnom radi savjetovanja ili potpore.

Revizijski će se sastanci uvijek održavati u Bruxellesu u prostorima Komisije. Sastanak će obično trajati dva ili tri dana.

Javni će naručitelj pripremiti zapisnik sa sastanka, a primjerak će se poslati podnositelju zahtjeva radi primjedbi i odobrenja.

Na kraju svakog sastanka podnositelji zahtjeva koji su potvrdili svoju namjeru podnijeti revidirani potpuni prijedlog bit će pozvani učiniti to službenim pozivom na podnošenje revidiranog potpunog prijedloga do određenog roka. U poziv će biti uključene sve upute u pogledu svih dogovorenih izmjena.

Podnositelji zahtjeva u svoje prijedloge ne bi trebali unositi nikakve izmjene osim onih koje su dogovorene s javnim naručiteljem te koje je on zatražio.

U tom je pogledu potrebno napomenuti da revizijski dopis s pitanjima ili zahtjevima za izmjenom prijedloga poslan podnositelju zahtjeva ne predstavlja nikakvu obvezu javnog naručitelja da konačno financira prijedlog. Nadalje, javni naručitelj još uvijek može na temelju primljenih odgovora odlučiti smanjiti predloženi proračun ili čak isključiti prijedlog iz financiranja.

Očekuje se da su svi zadržani projekti do kraja revizije potpuno u skladu s tehničkim i financijskim zahtjevima Uredbe o programu LIFE te uvjetima modela ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za integrirane projekte u okviru programa LIFE.

Podnositelji zahtjeva čiji su prijedlozi uvršteni na dugački popis bit će obaviješteni o rezultatu faze revizije i od njih će se zatražiti da dostave tri istovjetna papirnata primjerka konačnih revidiranih prijedloga. U toj fazi sve obveze pridruženih korisnika/sufinancijera moraju biti u potpunosti potvrđene na revidiranim obrascima.

Nakon završetka faze revizije podnositelji zahtjeva ne bi trebali unositi nikakve jednostrane izmjene u revidirani prijedlog.

7. Uspostava „konačnog kratkog i pričuvnog popisa”

Nakon završetka revizije prijedloga uspostaviti će se „**konačni kratki popis**” prijedloga u okviru projekta LIFE za IP-ove u okviru potprograma za klimatske aktivnosti te „**konačni pričuveni popis**” prijedloga.

Tim će se kratkim i pričuvnim popisom u obzir uzeti moguća smanjenja proračuna i/ili uklanjanje prijedloga s prethodnog dugog i pričuvnog popisa zbog revizije. Stoga je moguće da jedan ili više projekata koji su prethodno bili na pričuvnom popisu budu uključeni u konačni kratki popis.

Postupak koji se primjenjuje jednak je koracima 1. do 5. opisanima u poglavlju 5., osim što pričuveni popis obuhvaća samo dodatnih 20 % dostupnih proračunskih sredstava za IP.

Prijedlozi koji se na kraju ne uvrste ili uvrste na pričuveni popis bit će obaviješteni u toj fazi.

8. Dodjeljivanje bespovratnih sredstava

Bespovratna će se sredstva dodjeljivati na temelju konačnog kratkog popisa prema postupcima utvrđenima Financijskom uredbom, a za svaki će se projekt utvrđivati proračunske i pravne obveze.

Svaki će uspješni podnositelj zahtjeva potom na potpisivanje primiti ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava. Kad obje strane potpišu ugovor, on se može smatrati pravno valjanim te se može izvršiti prva isplata predujma.

Projekti na pričuvnom popisu mogu se zadržati za sufinanciranje samo ako dođe do neočekivanog povlačenja prijedloga s kratkog popisa ili ako javni naručitelj odluči isključiti prijedlog s kratkog popisa iz valjanih razloga. To će biti moguće samo ako do povlačenja ili ukidanja bespovratnih sredstava dođe najmanje jedan mjesec prije kraja godine u kojoj je izvršeno dodjeljivanje bespovratnih sredstava.

IV. DETALJNI OBRASCI ZA OCJENJIVANJE

Otvaranje (za prvu i drugu fazu)

Kriteriji otvaranja

1. Je li javni naručitelj primio prijedlog do utvrđenog roka?	<i>Da/Ne</i>
2. Jesu li uporabljeni odgovarajući obrasci zahtjeva programa LIFE?	<i>Da/Ne</i>
3. Priloženi su odgovarajući plan i financijski plan	<i>Da/Ne</i>
4. Prijedlog je poslan u PDF formatu upotrebom odgovarajuće podrške	<i>Da/Ne</i>

Podnošenje i isključivanje (za prvu i drugu fazu)

Kriteriji podnošenja

1. Obrasci potpisane izjave popunjeni su i potpisani	<i>Da/Ne</i>
2. Dostavljen je sažetak na engleskom jeziku	<i>Da/Ne</i>
3. Popunjeni su svi odgovarajući obrasci i polja	<i>Da/Ne</i>
4. Korisnik koordinator zakonito je registriran u EU-u	<i>Da/Ne</i>
5. Prema potrebi su dostavljeni obvezni financijski prilozi (primjenjivo samo u drugoj fazi)	<i>Da/Ne</i>
6. Prema potrebi je dostavljena obvezna „Izjava javnog tijela” (primjenjivo samo u drugoj fazi)	<i>Da/Ne</i>

Kriteriji isključivanja

7. Svi su korisnici popunili izjavu o usklađenosti u pogledu kriterija isključivanja	<i>Da/Ne</i>
--	--------------

Tehnički odabir (za prvu i drugu fazu)

Tehnička pouzdanost sudionika projekta

1. Jesu li korisnici tehnički pouzdani?	<i>Da/Ne</i>
---	--------------

Financijski odabir (samo za drugu fazu)

Financijska pouzdanost sudionika projekta

1. Jesu li korisnici financijski pouzdani?	<i>Da/Ne</i>
--	--------------

Prihvatljivost (za prvu i drugu fazu)

Kriteriji prihvatljivosti

1. IP-om je obuhvaćeno veliko zemljopisno područje	<i>Da/Ne</i>
--	--------------

2. IP-om se mobilizira najmanje još jedan izvor financiranja za komplementarne aktivnosti	<i>Da/Ne</i>
3. U IP su uključeni ključni dionici	<i>Da/Ne</i>
4. IP je usmjeren na provedbu jednog od navedenih planova za okoliš	<i>Da/Ne</i>

Faza dodjele⁹

1. Tehnička usklađenost i kvaliteta

Pri ocjenjivanju tog kriterija u obzir će se uzeti sljedeće:

1. Je li predoperativni kontekst dobro opisan (problemi i prijetnje, status pripremnih aktivnosti, odobrenja, dozvole itd.)?
2. Jesu li prijetnje i problemi, ciljevi, aktivnosti i očekivani rezultati jasno logički povezani?
3. Je li jasno navedeno kako, gdje, kada i tko će provesti aktivnosti?
Jesu li aktivnosti primjereno opisane i izražene brojačano te ima li dovoljno informacija za ocjenu njihove prihvatljivosti? Jesu li dostavljene odgovarajuće karte ako su važne?
4. Jesu li očekivani rezultati projekta primjereno opisani te izraženi brojačano?
5. Jesu li operativna i upravljačka struktura projekta dobro organizirane te jesu li pod kontrolom korisnika? Jesu li potrebna sredstva (oprema, osoblje itd.) predložena za ispravnu provedbu? Je li partnerstvo primjereno/dovoljno/sposobno/usklađeno u pogledu ciljeva i aktivnosti projekta?
6. Jesu li popisi isporučivih proizvoda i prekretnica sveobuhvatni i usklađeni s očekivanim rezultatima?
7. Je li vremenski plan realističan (trajanje pripremnih aktivnosti i postupci pribavljanja dozvola; nepovoljni vremenski uvjeti itd.)?
8. Jesu li potencijalne poteškoće (izvedivost aktivnosti, potencijalni rizici itd.) ispravno ocijenjene i jesu li provedene dovoljne pripreme za njihovo sprječavanje, na primjer, prethodnim savjetovanjem s dionicima, izradom kriznog plana itd.?
9. Jesu li uključeni ključni dionici?
10. U kojoj su mjeri osigurani dugoročni kontinuitet i trajnost rezultata projekta?
11. Hoće li IP imati dugoročan učinak izgradnje sposobnosti?

2. Financijska usklađenost i kvaliteta

Pri ocjenjivanju tog kriterija u obzir će se uzeti sljedeće:

1. Je li proračun usklađen s predviđenim aktivnostima?
2. Je li proračun dovoljno detaljan?
3. Je li doprinos korisnika primjeren i u skladu s primjenjivim pravilima?
4. Jesu li troškovi osoblja razumni i dovoljno detaljni?
5. Jesu li putni troškovi i troškovi boravka razumni, dovoljno detaljni i ispravno dodijeljeni?
6. Jesu li troškovi vanjske pomoći razumni, dovoljno detaljni i ispravno dodijeljeni? Jesu li dostavljene informacije, prema potrebi, u skladu s pravilima javnog natječaja?
7. Je li u slučajevima u kojima troškovi vanjske pomoći prelaze 35 % ukupnog proračuna projekta pruženo smisleno objašnjenje kojim se opravdava visoka razina podugovaranja?
8. Jesu li troškovi trajnih dobara razumni, dovoljno detaljni i ispravno dodijeljeni? Primjenjuju li se, prema potrebi, pravila amortizacije ispravno?

⁹ Potrebno je napomenuti da je prethodni popis pitanja samo okviran te nije konačan. Referentni bi tekst za kriterije za dodjelu i dalje trebao biti onaj sadržan u odjeljku 4. ovog dokumenta.

9. Jesu li troškovi kupovine zemljišta, zakupa i jednokratne naknade razumni i dovoljno detaljni? Je li u slučaju kupovine zemljišta dodan dopis nadležnog tijela ili ovlaštenog javnog bilježnika kojim se potvrđuje da cijena po hektaru nije viša od prosječne za tu vrstu zemljišta i lokacije? (Ako nije tako, taj je dokument potrebno dostaviti tijekom revizije.)
10. Jesu li troškovi potrošne robe razumni, dovoljno detaljni i ispravno dodijeljeni?
11. Jesu li „ostali troškovi” razumni, dovoljno detaljni i ispravno dodijeljeni?
12. Jesu li režijski troškovi u skladu s gornjom granicom od 7 % ukupnih prihvatljivih izravnih troškova (isključujući trošak kupovine zemljišta)?
13. Isključuje li predloženi proračun neprihvatljive troškove?
14. Uzima li se u obzir pravilo o „+ 2 %” u pogledu plaća javnih službenika?
15. Predstavlja li projekt dobru vrijednost za novac uzimajući u obzir i očekivanu razinu provedbe povezanog plana ili strategije?

3. Dodana vrijednost EU-a: opseg i kvaliteta doprinosa ostvarenju ciljeva programa LIFE
Pri ocjenjivanju tog kriterija u obzir bi trebalo uzeti sljedeća pitanja:

1. U kojoj mjeri prijedlog doprinosi ostvarenju jednog ili nekoliko općih i posebnih ciljeva programa LIFE? NAPOMENA: To će se mjeriti uporabom posebnih aspekata primjenjivih na svaku vrstu IP-a.

4. Dodana vrijednost EU-a: opseg i kvaliteta mobilizacije ostalih sredstava
Pri ocjenjivanju tog kriterija u obzir bi trebalo uzeti sljedeća pitanja:

1. Je li u prijedlogu predviđen/opisan mehanizam koordinacije s drugim odgovarajućim mehanizmima financiranja? Je li on uvjerljivo objašnjen te je li vjerojatno da će ostvariti učinkovite rezultate?
2. U kojoj su mjeri mobilizirana ostala sredstva EU-a (i ona izvan njega) uz minimalnu razinu za prihvatljivost?
3. Je li funkcionalna veza tih komplementarnih sredstava i IP-a jasna i logična?
4. Koliko je sigurno da će ta komplementarna sredstva biti stavljena na raspolaganje, kada i u kojoj mjeri?

5. Dodana vrijednost EU-a: kvaliteta mehanizma za ostvarivanje višestrukih ciljeva, sinergije i integracija

1. Predviđa li se prijedlogom mehanizam za ostvarivanje višestrukih ciljeva?
2. Je li taj mehanizam dobro opisan i je li vjerojatno da će ostvariti rezultate, stvoriti sinergije i integraciju s drugim područjima politikama i u njih? NAPOMENA: To će se mjeriti uporabom posebnih aspekata primjenjivih na svaku vrstu IP-a.

6. Dodana vrijednost EU-a: mogućnost primjene u drugim područjima i prenosivosti

Pri ocjenjivanju tog kriterija u obzir bi trebalo uzeti sljedeća pitanja:

1. Predviđa li se prijedlogom strategija za osiguravanje toga da se aktivnosti i rezultati mogu primjenjivati u sličnim situacijama i/ili prenositi u njih?
2. Koliko je vjerojatno da će se rezultati projekta moći prenositi i primjenjivati tijekom trajanja projekta te nakon njega?

7. Dodana vrijednost EU-a: ostali aspekti

Pri ocjenjivanju tog kriterija u obzir bi trebalo uzeti sljedeća pitanja:

1. Transnacionalnost: je li transnacionalna suradnja u projektu predviđena partnerstvom više zemalja i/ili transnacionalnim opsegom aktivnosti projekta? Ako je tako, ima li transnacionalni pristup dodanu vrijednost u pružanju podrške ostvarivanju ciljeva projekta?
2. Zelena nabava: predviđa li se prijedlogom jasan mehanizam isporuke za osiguranje široke primjene zelene nabave?
3. Uzimanje u obzir rezultata programa za istraživanje i razvoj EU-a: Predviđa li se prijedlogom uzimanje u obzir rezultata projekata koji se financiraju u okviru programa Obzor 2020. ili prethodnih okvirnih programa, na način koji bi predstavljao dodanu vrijednost za projekt?